

II

(Teatised)

EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE, ORGANITE JA ASUTUSTE TEATISED

EUROOPA KOMISJON

KOMISJONI TEATIS

Heakskiit komisjoni määruse eelnõule, mis käsitleb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamist teatavat liiki vertikaalsete kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuse suhtes

(2021/C 359/01)

9. juulil 2021 kiitis komisjon heaks komisjoni määruse eelnõu, mis käsitleb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamist teatavat liiki vertikaalsete kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuse suhtes.

Komisjoni määruse eelnõu on lisatud käesolevale teatisele. Avalik konsultatsioon komisjoni määruse eelnõu kohta on avatud aadressil: <http://ec.europa.eu/competition/consultations/open.html>.

LISA

EELNÕU: KOMISJONI MÄÄRUS (EL) .../...,

...,

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki vertikaalsete kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuse suhtes**(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 2. märtsi 1965. aasta määrust nr 19/65/EMÜ asutamislepingu artikli 85 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki kokkulepete ning kooskõlastatud tegevuse suhtes, ⁽¹⁾ eriti selle artiklit 1,

olles avaldanud käesoleva määruse eelnõu,

olles konsulteerinud konkurentsi piiravat tegevust ja turgu valitsevat seisundit käsitleva nõuandekomiteega

ning arvestades järgmist:

- (1) Määrus (EMÜ) nr 19/65/EMÜ annab komisjonile õiguse kohaldada määrusega Euroopa Liidu toimimise lepingu * (edaspidi „alusleping“) artikli 101 lõiget 3 teatavat liiki vertikaalsete kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuse suhtes, mis kuuluvad aluslepingu artikli 101 lõike 1 alla.
- (2) Komisjoni määruses (EL) nr 330/2010 ⁽²⁾ määratletakse vertikaalsete kokkulepete liigid, mida komisjon üldiselt peab aluslepingu artikli 101 lõikes 3 sätestatud tingimustele vastavaks. Kõnealune määrus kaotab kehtivuse 31. mail 2022, kuid määruse hindamise tulemuste kohaselt on määruse kohaldamisel saadud kogemused olnud üldiselt positiivsed. Võttes arvesse alates määruse vastuvõtmisest saadud kogemusi, sealhulgas kogemusi uute turusuundumustega, nagu e-kaubanduse kasv ning uued või levinumad vertikaalsete kokkulepete liigid, on asjakohane võtta vastu uus grupierandi määrus.
- (3) Kõnealusesse lepingute liiki, mida üldiselt peetakse aluslepingu artikli 101 lõikes 3 sätestatud tingimustele vastavaks, kuuluvad vertikaalsed kaupade või teenuste ostu või müügi kokkulepped, kui nimetatud kokkulepped on sõlmitud ettevõtjate vahel, kes ei konkureeri omavahel, teatavate konkurentide vahel või teatavate kauba jaemüüjate ühenduste vahel. Sinna kuuluvad samuti lisasätteid sisaldavad vertikaalsed kokkulepped intellektuaalomandi õiguste loovutamise või kasutamise kohta. Mõiste „vertikaalne kokkulepe“ peaks hõlmama vastavaid kooskõlastatud tegevusi.
- (4) Selleks, et aluslepingu artikli 101 lõiget 3 määrusega kohaldada, ei ole vaja määratleda vertikaalseid kokkuleppeid, mis võivad kuuluda aluslepingu artikli 101 lõike 1 kohaldamisalasse. Aluslepingu artikli 101 lõike 1 alla kuuluvate kokkulepete eraldi hindamise käigus tuleb arvesse võtta hulka tegureid, eelkõige tarnimise ja ostmise turustruktuuri.
- (5) Käesoleva määrusega kehtestatud grupierandit tuleks kohaldada üksnes nende vertikaalsete kokkulepete suhtes, mille puhul on võimalik piisava kindlusega eeldada, et need vastavad aluslepingu artikli 101 lõike 3 tingimustele.

⁽¹⁾ EÜT 36, 6.3.1965, lk 533, muudetud nõukogu 10. juuni 1999. aasta määrusega (EÜ) nr 1215/1999 (EÜT L 148, 15.6.1999, lk 1).

* Alates 1. detsembrist 2009 on EÜ asutamislepingu artiklist 81 saanud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 101. Mõlemad artiklid on oma sisult identsed. Käesolevas määruses tuleks viiteid Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 101 vajaduse korral käsitada viidetena EÜ asutamislepingu artiklile 81.

⁽²⁾ Komisjoni 20. aprilli 2010. aasta määrus (EL) nr 330/2010 Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki vertikaalsete kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuse suhtes (ELT L 102, 23.4.2010, lk 1).

- (6) Tänu paremale kooskõlastamisele osalevate ettevõtjate vahel võivad teatavat liiki vertikaalsed kokkulepped suurendada majanduslikku tasuvust tootmis- või levitamishelas. Eelkõige võivad need aidata vähendada kokkuleppeosaliste tehingu- ja turustamiskulusid ning tagada optimaalse müügi- ja investeringute taseme.
- (7) Tõenäosus, et selline tõhusust suurendav mõju kaalub üles võimalikud konkurentsivastased mõjud, mis tulenevad vertikaalsetes kokkulepetes sisalduvatest piirangutest, sõltub asjaomaste ettevõtjate turuvõimust ja seega sellest, kui suures ulatuses peavad kõnealused ettevõtjad konkureerima muude tarnijatega, kelle kaupu ja teenuseid ostjad peavad toodete omaduste, hinna ja kasutusotstarbe tõttu omavahel asendatavaks või vahetatavaks.
- (8) Võib oletada, et kui iga kokkuleppe osaliseks oleva ettevõtja osa asjaomasel turul ei ole suurem kui 30 %, siis tavaliselt parandavad vertikaalsed kokkulepped, mis ei sisalda teatavat liiki rangeid konkurentsivastaseid piiranguid, tootmist või turustamist ning tarbijad saavad sellest tulenevast kasust õiglase osa.
- (9) Kui ületatakse 30 % turuosa künnis, ei saa eeldada, et aluslepingu artikli 101 lõike 1 reguleerimisalasse kuuluvate vertikaalsete kokkulepete põhjustatud objektiivsed eelised oleksid üldjuhul sellist laadi ja sellise ulatusega, et need kompenseeriks negatiivse mõju, mille nad on konkurentsile tekitanud. Samal ajal ei saa eeldada, et kõnealused vertikaalsed kokkulepped kuuluvad aluslepingu artikli 101 lõike 1 reguleerimisalasse või et need ei vasta aluslepingu artikli 101 lõikes 3 sätestatud tingimustele.
- (10) Veebiplatvormimajandusel on kaupade ja teenuste turustamisel üha olulisem roll. Veebiplatvormimajanduses tegutsevad ettevõtjad võimaldavad uusi ärimudeleid, millest osa ei ole lihtne liigitada mõistete alusel, mida tavaliselt seostatakse tarnijate ja turustajate vaheliste vertikaalsete suhetega traditsioonilises müügikeskkonnas. Kui aga sellised ettevõtjad on veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad, on käesoleva määruse kohaselt asjakohane liigitada nad tarnijateks. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad võimaldavad ettevõtjatel pakkuda kaupu või teenuseid teistele ettevõtjatele või tarbijatele, eesmärgiga hõlbustada otsetehinguid selliste ettevõtjate vahel või selliste ettevõtjate ja tarbijate vahel, olenemata sellest, kas ja kus need tehingud lõpuks teostatakse. Selline liigitus kehtib ka juhul, kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja pakub mitut teenust või teenuseid turustamisahela mitmel tasandil.
- (11) Käesolevas määruses sätestatud veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja mõiste põhineb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määru (EL) 2019/1150⁽⁷⁾ kasutatud mõistel. Selle mõiste kohaldamisel tuleb siiski arvesse võtta käesoleva määruse konteksti. Eelkõige võttes arvesse aluslepingu artikli 101 kohaldamisala, kuuluvad käesoleva määruse kohaldamisalasse üksnes veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja ja muude ettevõtjate vahelised kokkulepped. Neid kokkuleppeid käsitatakse vertikaalsete kokkulepetena käesoleva määruse tähenduses.
- (12) Veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja suhtes ei tohiks kohaldada käesoleva määrusega kehtestatud grupierandit, kui neil on hübriidfunktsioon, mille kohaselt nad müüvad kaupu või teenuseid, konkureerides ettevõtjatega, kellele nad pakuvad veebipõhiseid vahendusteenuseid. Seda seetõttu, et sellise hübriidfunktsiooniga veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja jaemüügitegevus mõjutab tavaliselt tootemarkidevahelist konkurentsi ja võib seetõttu tekitada olulisi horisontaalseid probleeme.
- (13) Käesolev määrus ei peaks tegema erandeid vertikaalsetele kokkulepetele, mis sisaldavad piiranguid, mis tõenäoliselt piiravad konkurentsi või tekitavad tarbijatele kahju ja mis ei ole tõhusust suurendava mõju saavutamiseks hädavajalikud. Eelkõige tuleks käesoleva määrusega kehtestatud grupierandist tervikuna välja jätta vertikaalsed kokkulepped, mis sisaldavad teatavat liiki rangeid konkurentsipiiranguid, nagu minimaalsed ja fikseeritud edasimüügihinnad, teatavat liiki territoriaalne kaitse või interneti kui müügikanali kasutamise või teatavate interneti

(7) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1150, mis käsitleb õigluse ja läbipaistvuse edendamist veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajate jaoks (ELT L 186, 11.7.2019, lk 57).

reklaamikanalite kasutamise tõkestamine, olenemata asjaomaste ettevõtjate turuosast. Seetõttu kohaldatakse internetimüügi piirangute suhtes käesoleva määrusega kehtestatud grupierandit, tingimusel et nende eesmärk ei ole otseselt ega kaudselt takistada ostjatel või nende klientidel interneti tõhusat kasutamist oma kaupade või teenuste müügikanalina, näiteks seetõttu, et see võib märkimisväärselt vähendada internetimüügi kogumahtu turul.

- (14) Tagamaks, et käesoleva määrusega ei tehta erandeid piirangutele, mille puhul ei saa piisava kindlusega eeldada, et need vastavad aluslepingu artikli 101 lõike 3 tingimustele, eelkõige selleks, et tagada juurdepääs asjaomasele turule või vältida seal kokkumängu, tuleks grupierandiga siduda teatavad tingimused. Selleks tuleks mittekonkureerimiskohustustest erandi tegemisel piirduda kohustustega, mis ei ületa kindlaksmääratud kestust. Samal põhjusel tuleks käesoleva määruse reguleerimisalast välja jätta kõik otsesed ja kaudsed kohustused, mille tõttu valikulise turustussüsteemi liikmed ei saa müüa teatavate konkureerivate tarnijate kaubamärke. Määruse kohaldamisalast tuleks välja jätta ka võrdse kohtlemise kohustused, mille tõttu veebipõhiste vahendusteenuste ostjad ei saa lõppkasutajatele kaupu või teenuseid pakkuda, müüa ega edasi müüa soodsamatel tingimustel, kui nad kasutavad veebipõhiseid vahendusteenuseid.
- (15) Turuosa piirangud, teatavate vertikaalsetele kokkulepetele erandite andmata jätmine ja käesolevas määruses sätestatud tingimused tagavad tavaliselt selle, et kokkulepped, mille suhtes kohaldatakse grupierandit, ei võimalda osalevatel ettevõtjatel kõnealuste kaupade või teenuste olulise osa suhtes konkurentsi kõrvaldada.
- (16) Komisjon võib tühistada käesoleva määruse kohaselt antud erandi vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003 (*) artikli 29 lõikele 1, kui ta leiab konkreetset juhul, et kokkuleppel, mille suhtes kohaldatakse käesolevas määruses sätestatud erandit, on siiski sellised tagajärjed, mis on vastuolus aluslepingu artikli 101 lõike 3 tingimustega. Liikmesriigi konkurentsiasutus võib tühistada käesoleva määruse kohase erandi kõnealuse liikmesriigi territooriumi või selle osa suhtes, kui määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 29 lõike 2 tingimused on täidetud.
- (17) Kui komisjon või liikmesriigi konkurentsiasutus tühistab käesoleva määruse kohase erandi, on tal kohustus tõendada, et kõnealune vertikaalne kokkulepe kuulub aluslepingu artikli 101 lõike 1 reguleerimisalasse ja et kõnealune kokkulepe ei vasta vähemalt ühele aluslepingu artikli 101 lõike 3 neljast tingimusest.
- (18) Otsustades, kas käesoleva määrusega antud erandi peaks määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 29 kohaselt tühistama, on eriti tähtis konkurentsivastane mõju, mis võib tuleneda samalaadse mõjuga vertikaalsete kokkulepete paralleelsete võrgustike olemasolust, mis märkimisväärselt piirab asjaomasele turule pääsemist või sealset konkurentsi. Selline kumulatiivne mõju võib tekkida näiteks jagatud ainuõiguse, ainuõigusliku tarneõiguse, valikulise turustamise, võrdse kohtlemise kohustuste või mittekonkureerimiskohustuste puhul.
- (19) Järelevalve tugevdamiseks samalaadse konkurentsivastase mõjuga vertikaalsete kokkulepete paralleelsete võrgustike üle, mis katavad üle 50 % teatavast turust, võib komisjon määrusega teatada, et käesolevat määrust ei kohaldata vertikaalsete kokkulepete suhtes, mis sisaldavad asjaomase turuga seotud konkreetseid piiranguid, ja seega ennistada selliste kokkulepete suhtes aluslepingu artikli 101 täieulatusliku kohaldamise.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Mõisted

1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (a) „vertikaalne kokkulepe” – kokkulepe või kooskõlastatud tegevus, mis on sõlmitud kahe või enama ettevõtja vahel, kes kõik tegutsevad kokkuleppe või kooskõlastatud tegevuse täitmise eesmärgil tootmis- või turustamisahela eri tasanditel, ja mis käsitleb tingimusi, mille alusel osalised võivad teatavaid kaupu või teenuseid osta, müüa või edasi müüa;

(*) Nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määrus (EÜ) nr 1/2003 asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT L 1, 4.1.2003, lk 1).

- (b) „vertikaalne piirang” – aluslepingu artikli 101 lõike 1 reguleerimisalasse kuuluv konkurentsipiirang vertikaalses kokkuleppes;
- (c) „konkureeriv ettevõtja” – tegelik või võimalik konkurent; „tegelik konkurent” – samal asjaomasel turul tegutsev ettevõtja; „võimalik konkurent” – ettevõtja, kes vertikaalse kokkuleppe puudumise korral ja suhteliste hindade väikese, kuid püsiva tõusu korral teeks suure tõenäosusega realistlikel alustel ja mitte pelgalt teoreetilise võimalusena lühikese aja jooksul vajalikke lisainvesteeringuid või muid vajalikke üleminekukulutusi, et siseneda asjaomasele turule;
- (d) „tarnija” – ettevõtja, kes pakub veebipõhiseid vahendusteenuseid, olenemata sellest, kas ta on osaline tehingus, mida ta hõlbustab. „veebipõhised vahendusteenused” – teenused, mis võimaldavad ettevõtjatel pakkuda kaupu või teenuseid teistele ettevõtjatele või lõppkasutajatele, eesmärgiga hõlbustada otsetehinguid selliste ettevõtjate vahel või selliste ettevõtjate ja lõppkasutajate vahel, olenemata sellest, kas ja kus need tehingud lõpuks teostatakse, ning mis kujutavad endast infoühiskonna teenuseid Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/1535^(*) artikli 1 lõike 1 punkti b tähenduses;
- (e) „mittekonkureerimiskohustus” – otsene või kaudne kohustus, mille tõttu ostja ei valmista, osta, müü ega müü edasi kaupu või teenuseid, mis konkureerivad lepingujärgsete kaupade või teenustega, või ostja otsene või kaudne kohustus osta tarnijalt või tarnija määratud ettevõtjalt rohkem kui 80 % kõigist ostja ostetud lepingujärgsetest kaupadest või teenustest ja nende asendajatest asjaomasel turul, arvatuna eelmise kalendriaasta ostude väärtuse või mahu põhjal, kui see on valdkonna üldine tava;
- (f) „valikuline turustussüsteem” – turustussüsteem, mille puhul tarnija kohustub lepingujärgseid kaupu või teenuseid kas otseselt või kaudselt müüma ainult kindlaksmääratud kriteeriumide põhjal valitud turustajatele ning kõnealused turustajad kohustuvad müüma selliseid kaupu või teenuseid ainult volitatud turustajatele territooriumil, mille tarnija on reserveerinud sellise süsteemi kohaldamiseks;
- (g) „ainuõiguslik turustussüsteem” – turustussüsteem, mille puhul tarnija loovutab territooriumi või kliendirühma üksnes endale või ühele või piiratud arvule ostjatele, mis määratakse kindlaks proportsionaalselt loovutatud territooriumi või kliendirühma alusel, selliselt et oleks tagatud teatav äritegevuse maht, mis säilitab nende investeerimispuudlused, ning piirab teisi ostjaid ainuõiguslikul territooriumil või ainuõiguslikule kliendirühmale aktiivselt müümast;
- (h) „intellektuaalomandi õigused” – hõlmavad tööstusomandi õigust, oskusteavet, autoriõigust ja sellega kaasnevaid õigusi;
- (i) „oskusteave” – patentimata praktilise teabe kogum, mis tuleneb tarnija kogemustest ja katsetustest ning mis on salajane, oluline ja määratletud; „salajane” – oskusteave ei ole üldteada ega hõlpsasti kättesaadav; „oluline” – oskusteave on ostja seisukohast oluline ja kasulik lepingujärgsete kaupade või teenuste kasutamiseks, müümiseks või edasimüümiseks; „määratletud” – oskusteavet on kirjeldatud piisavalt ulatuslikult, et oleks võimalik kontrollida, kas see vastab salajasuse ja olulisuse kriteeriumidele;
- (j) „ostja” – hõlmab ka ettevõtjat, kes müüb aluslepingu artikli 101 lõike 1 reguleerimisalasse kuuluva kokkuleppe alusel kaupu või teenuseid teise ettevõtja nimel;
- (k) „ostja klient” – ettevõtja, kes ei ole kokkuleppeosaline ja kes ostab lepingujärgseid kaupu või teenuseid kokkuleppeosaliseks olevalt ostjalt;
- (l) „aktiivne” müük – igasugune müük, mis ei ole passiivne müük, sealhulgas kampaaniate aktiivne suunamine klientidele külastuste, kirjade, e-kirjade, telefonikõnede või muude otsese suhtlemise vahendite kaudu või suunatud reklaami ja müügi edendamise kaudu internetis või väljaspool seda, näiteks trüki- või digitaalse meedia, sealhulgas veebimeedia, hinnavõrdlusvahendite või otsingumootorites toimuva reklaami kaudu, mis on suunatud konkreetsetele territooriumidele või kliendirühmadele; aktiivne müük hõlmab tavaliselt veebisaidil selliste keelevalikute pakkumist, mida tavaliselt turustaja asukoha territooriumil ei kasutata; samuti käsitatakse aktiivse müügina sellise veebisaidi pakkumist, mille domeeninimi ei vasta turustaja asukohale;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (ELT L 241, 17.9.2015, lk 1).

- (m) „passiivne müük“ – müük üksiklientide omaalgatuslike sooviavalduste alusel, sealhulgas kaupade või teenuste tarnimine sellistele klientidele, algatamata müüki aktiivse reklaamiga, mis on suunatud teatavale kliendirühmale või territooriumile, ja osaledes riigihangetes;
- (n) „aktiivse või passiivse müügi piiramine“ – aktiivse müügi piiramine artikli 1 punkti l tähenduses või passiivse müügi piiramine artikli 1 punkti m tähenduses. Kaupade ja teenuste internetimüügi puhul kujutab piirang, mille eesmärk on otseselt või kaudselt, üksikult või muude teguritega kombineeritult takistada ostjaid või nende kliente kasutamast internetti oma kaupade või teenuste müügikanalina või takistada ühe või mitme internetireklaami kanali kasutamist, endast aktiivse või passiivse müügi piirangut, mille eesmärk on otseselt või kaudselt, üksikult või teise kokkuleppeosalise kontrolli all olevate teguritega kombineeritult piirata territooriumi, kuhu, või kliendirühma, kellele ostjad võivad lepingujärgseid kaupu või teenuseid müüa, või valikulise turustussüsteemi puhul piirata jaemüügi tasandil tegutsevate valikulise turustussüsteemi liikmete aktiivset või passiivset müüki lõppkasutajatele.

2. Käesoleva määruse kohaldamisel hõlmavad mõisted „ettevõtja“, „tarnija“ ja „ostja“ vastavaid nendega seotud ettevõtjaid.

„Seotud ettevõtjad“:

- (a) ettevõtjad, kelle suhtes ühel kokkuleppeosalisel on otseselt või kaudselt:
- i) õigus kasutada üle poole häälest või
 - ii) õigus nimetada ametisse üle poole nõukogu, juhatuse või ettevõtjat seaduslikult esindava organi liikmetest või
 - iii) õigus juhtida ettevõtja tegevust;
- (b) ettevõtjad, kellel otseselt või kaudselt on mõne kokkuleppeosalise suhtes punktis a loetletud õigused;
- (c) ettevõtjad, kelle suhtes mõnel punktis b osutatud ettevõtjal on otseselt või kaudselt punktis a loetletud õigused või volitused;
- (d) ettevõtjad, kelle suhtes kokkuleppeosalisel koos ühe või mitme punktis a, b või c osutatud ettevõtjaga või kahel või enamal kõnealustes punktides osutatud ettevõtjal ühiselt on punktis a loetletud õigused;
- (e) ettevõtjad, kelle suhtes punktis a loetletud õigused kuuluvad ühiselt:
- i) kokkuleppeosalistele või nende vastavatele punktides a–d loetletud seotud ettevõtjatele või
 - ii) ühele või mitmele kokkuleppeosalisele või ühele või mitmele punktides a–d loetletud nendega seotud ettevõtjale ja ühele või mitmele kolmandale isikule.

Artikkel 2

Erand

1. Aluslepingu artikli 101 lõike 3 kohaselt ja kui käesolevast määrusest ei tulene teisiti, deklareeritakse, et aluslepingu artikli 101 lõiget 1 ei kohaldata vertikaalsete kokkulepete suhtes.

Käesolevat erandit kohaldatakse sedavõrd, kui selline kokkulepe sisaldab vertikaalseid piiranguid.

2. Lõikes 1 sätestatud erandit kohaldatakse vertikaalsete kokkulepete suhtes, mis on sõlmitud ettevõtjate ühenduse ja üksikliikme vahel, või sellise ühenduse ja üksiktarnija vahel, ainult sel juhul, kui kõik sellise ühenduse liikmed on kaupade jaemüüjad ja kui ühegi ühenduse liikme ega temaga seotud ettevõtja aasta kogukäive ei ületa 50 miljonit eurot. Käesolev määrus hõlmab selliste ühenduste sõlmitud vertikaalseid kokkuleppeid, ilma et see piiraks aluslepingu artikli 101 kohaldamist sellise ühenduse liikmete vahel sõlmitud horisontaalsete kokkulepete või ühenduse otsuste suhtes.

3. Lõikes 1 sätestatud erandit kohaldatakse vertikaalsete kokkulepete suhtes, mis sisaldavad sätteid intellektuaalomandi õiguste ostjale loovutamise või ostja poolt kasutamise kohta tingimusel, et kõnealused sätted ei ole selliste kokkulepete esmane eesmärk ning et nad on otseselt seotud kaupade või teenuste kasutamise, müümise või edasimüümisega ostja või tema klientide poolt. Erandit kohaldatakse tingimusel, et kõnealused sätted ei sisalda lepingujärgsete kaupade või teenuste kohta konkurentsipiiranguid, mille eesmärk on sama nagu vertikaalsetel piirangutel, mille puhul käesolev määrus erandit ei tee.
4. Lõikes 1 sätestatud erandit ei kohaldata konkureerivate ettevõtjate vahel sõlmitud vertikaalsete kokkulepete suhtes. Lõikes 1 sätestatud erandit kohaldatakse siiski konkureerivate ettevõtjate vahel sõlmitud mittevastastikuste vertikaalsete kokkulepete kõigi aspektide suhtes, kui:
- (a) tarnija on kaupade tootja, hulgimüüja või importija ja turustaja, samal ajal kui ostja on turustaja, mitte konkureeriv ettevõtja tootmis-, hulgimüügi- või imporditasandil, ning nende liidetud turuosa asjaomasel turul jaemüügi tasandil ei ületa [10] %; või
 - (b) tarnija pakub teenuseid eri kaubandustasanditel ning ostja pakub oma teenuseid jaemüügitasandil ega ole konkureeriv ettevõtja sellel kaubandustasandil, kus ta lepingujärgseid teenuseid ostab, ning nende liidetud turuosa asjaomasel turul jaemüügi tasandil ei ületa [10] %.
5. Kui artikli 2 lõike 4 punktis a või b osutatud konkureeriva tarnija ja ostja liidetud turuosa asjaomasel turul jaemüügi tasandil ületab [10] %, kuid ei ületa artiklis 3 sätestatud turuosa künniseid, kohaldatakse lõikes 1 sätestatud erandit, välja arvatud igasuguse pooltevahelise teabevahetuse korral, mida tuleb hinnata horisontaalsete kokkulepete suhtes kohaldatavate eeskirjade alusel.
6. Artikli 2 lõike 4 punktides a ja b ning artikli 2 lõikes 5 sätestatud erandeid ei kohaldata vertikaalsete kokkulepete suhtes, mille eesmärk on otseselt või kaudselt, üksikult või kokkuleppeosaliste kontrolli all olevate muude teguritega kombineeritult piirata konkureeriva tarnija ja ostja vahelist konkurentsi.
7. Artikli 2 lõike 4 punktides a ja b sätestatud erandeid ei kohaldata juhul, kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja, kes müüb ka kaupu või teenuseid, konkureerides ettevõtjatega, kellele ta pakub veebipõhiseid vahendusteenuseid, sõlmib sellise konkureeriva ettevõtjaga mittevastastikuse vertikaalse kokkuleppe.
8. Käesolevat määrust ei kohaldata vertikaalsete kokkulepete suhtes, mis kuuluvad mõne muu grupierandit käsitleva määruse reguleerimisalasse, kui kõnealuses määruuses ei ole sätestatud teisiti.

Artikkel 3

Turuosa künnis

1. Artiklis 2 sätestatud erandit kohaldatakse tingimusel, et tarnija turuosa ei ole suurem kui 30 % asjaomasest turust, millel ta lepingujärgseid kaupu või teenuseid müüb, ning ostja turuosa ei ole suurem kui 30 % asjaomasest turust, millel ta lepingujärgseid kaupu või teenuseid ostab.
2. Kui mitme osalisega kokkuleppe korral ettevõtja ostab lepingujärgseid kaupu või teenuseid ühelt lepingus osalevalt ettevõtjalt ja müüb kõnealused lepingujärgsed kaubad või teenused teisele kokkuleppes osalevale ettevõtjale, siis peab lõike 1 kohaldamisel ettevõtja turuosa järgima esimeses lõikes sätestatud turuosa künnist nii ostja kui ka tarnijana, et artiklis 2 sätestatud erand kohalduks.

Artikkel 4

Piirangud, millega jäetakse grupierandist tulenevad eelised kohaldamata – põhilised piirangud

Artiklis 2 sätestatud erandit ei kohaldata vertikaalsete kokkulepete suhtes, mille eesmärk on otseselt või kaudselt, üksikult või muude osaliste kontrolli all olevate teguritega kombineeritult:

- (a) piirata ostja võimet määrata kindlaks oma müügihind, ilma et see piiraks tarnija võimalust kehtestada maksimaalne müügihind või soovituslik müügihind, tingimusel et mõne osalise surve või tema pakutud stiimulite tulemusena ei kujuta need endast fikseeritud või minimaalset müügihinda;
- (b) kui tarnija kasutab ainuõiguslikku turustussüsteemi, piirata territooriume kuhu, või kliendirühmi, kellele üks ostja või piiratud arv ostjaid, kellele on loovutatud ainuõiguslik territoorium või kliendirühm, võib aktiivselt või passiivselt müüa lepingujärgseid kaupu või teenuseid, välja arvatud:
 - i) piirata ainuõigusliku turustaja või ainuõigusliku turustaja ja tema klientide, kes on sõlminud turustuslepingu tarnijaga või kokkuleppeosalisega, kellele tarnija on andnud turustusõigused, aktiivset müüki territooriumile või kliendirühmale, mille suhtes tarnijal on ainuõigus või mille ainuõiguse ta on loovutanud ainult ühele või piiratud arvule muudele ostjatele,
 - ii) piirata ainuõigusliku turustaja või ainuõigusliku turustaja ja tema klientide aktiivset või passiivset müüki volitamata turustajatele, kes asuvad mõnel muul territooriumil, kus tarnija kasutab lepingujärgsete kaupade või teenuste valikulist turustussüsteemi;
 - iii) piirata ainuõigusliku turustaja tegevuskohta,
 - iv) piirata hulgimüügi tasandil tegutseva ainuõigusliku turustaja aktiivset või passiivset müüki lõppkasutajatele;
 - v) piirata ainuõigusliku turustaja võimet müüa teiste toodete valmistamiseks tarnitud komponente aktiivselt või passiivselt klientidele, kes kasutaksid neid tarnija pakutavate toodetega samalaadsete kaupade valmistamiseks;
- (c) kui tarnija kasutab valikulist turustussüsteemi,
 - i) piirata territooriume, kuhu, või kliente, kellele valikulise turustussüsteemi liikmed võivad lepingujärgseid kaupu või teenuseid aktiivselt või passiivselt müüa, välja arvatud:
 - piirata valikulise turustussüsteemi liikmete või valikulise turustussüsteemi liikmete ja nende klientide, kes on sõlminud turustuslepingu tarnijaga või kokkuleppeosalisega, kellele tarnija on andnud turustusõigused, aktiivset müüki territooriumile või kliendirühmale, mille suhtes tarnijal on ainuõigus või mille ainuõiguse ta on loovutanud ainult ühele või piiratud arvule ostjatele,
 - piirata valikulise turustussüsteemi liikmete või nende klientide aktiivset või passiivset müüki volitamata turustajatele, kes asuvad valikulist turustussüsteemi kasutaval territooriumil;
 - piirata valikulise turustussüsteemi liikmete asukohta,
 - piirata jaemüügitasandil tegutsevate valikulise turustussüsteemi liikmete aktiivset või passiivset müüki lõppkasutajatele,
 - piirata võimet müüa teiste toodete valmistamiseks tarnitud komponente aktiivselt või passiivselt klientidele, kes kasutaksid neid tarnija pakutavate toodetega samalaadsete kaupade valmistamiseks;

- ii) piirata samal või erinevatel kaubandustasanditel tegutsevate valikulise turustussüsteemi liikmete vahelisi risttarneid;
 - iii) piirata jaemüügi tasandil tegutsevate valikulise turustussüsteemi liikmete aktiivset või passiivset müüki lõppkasutajatele, välja arvatud artikli 4 punkti c alapunkti i esimeses taandes kirjeldatud olukorras;
- (d) kui tarnija ei kasuta ainuõiguslikku ega valikulist turustussüsteemi, piirata territooriumi, kuhu, või kliendirühma, kellele ostja võib lepingujärgseid kaupu või teenuseid aktiivselt või passiivselt müüa, välja arvatud:
- i) piirata ostja või ostja ja tema klientide, kes on sõlminud turustuslepingu tarnijaga või kokkuleppeosalisega, kellele tarnija on andnud turustusõigused, aktiivset müüki territooriumile või kliendirühmale, mille suhtes tarnijal on ainuõigus või mille ainuõiguse ta on loovutanud ainult ühele või piiratud arvule ostjatele,
 - ii) piirata ostja või tema klientide aktiivset või passiivset müüki volitamata turustajatele, kes asuvad territooriumil, kus tarnija kasutab lepingujärgsete kaupade või teenuste valikulist turustussüsteemi;
 - iii) piirata ostja tegevuskohta,
 - iv) piirata hulgimüügi tasandil tegutsevate ostjate aktiivset või passiivset müüki lõppkasutajatele;
 - v) piirata ostja võimet müüa teiste toodete valmistamiseks tarnitud komponente aktiivselt või passiivselt klientidele, kes kasutaksid neid tarnija pakutavate toodetega samalaadsete kaupade valmistamiseks;
- (e) piirata – osade tarnija ja neid toodetega ühendava ostja vahelise kokkuleppe vormis – tarnija võimet müüa komponente varuosadena lõppkasutajale või parandustöökodadele, hulgimüüjatele või muudele teenuseosutajatele, kellele ostja ei ole usaldanud oma kaupade parandamist ega hooldamist.

Artikkel 5

Välja jäetud piirangud

1. Artiklis 2 sätestatud erand ei kehti järgmiste vertikaalsetes kokkulepetes sisalduvate kohustuste suhtes:
- (a) kõik otsesed või kaudsed mittekonkureerimiskohustused, mille kehtivusaeg on kindlaks määramata või pikem kui viis aastat;
 - (b) kõik otsesed või kaudsed kohustused, mille kohaselt ostja ei või pärast kokkuleppe lõppemist kaupu ega teenuseid valmistada, osta, müüa ega edasi müüa;
 - (c) kõik otsesed ja kaudsed kohustused, mille tõttu valikulise turustussüsteemi liikmed ei saa müüa teatavate konkureerivate tarnijate kaubamärke;
 - (d) mis tahes otsene või kaudne kohustus, mille tõttu veebipõhiste vahendusteenuste ostja ei saa lõppkasutajatele kaupu või teenuseid pakkuda, müüa ega edasi müüa soodsamatel tingimustel, kui nad kasutavad veebipõhiseid vahendusteenuseid.
2. Erandina lõike 1 punktist a ei kohaldata viie aasta pikkust ajalist piirangut siiski juhul, kui ostja müüb lepingujärgseid kaupu või teenuseid ruumides või territooriumil, mis kuuluvad tarnijale või mida tarnija üürib kolmandatelt isikult, kes ei ole ostjaga seotud, ja kui mittekonkureerimiskohustuse kestus ei ole pikem kui see aeg, mille jooksul ostja kõnealuseid ruume või territooriumi kasutab.
3. Erandina lõike 1 punktist b kehtib artiklis 2 sätestatud erand kõikide otseste või kaudsete kohustuste suhtes, mille kohaselt ostja ei või pärast kokkuleppe lõppemist kaupu ega teenuseid valmistada, osta, müüa ega edasi müüa, kui on täidetud järgmised tingimused:
- (a) kohustus on seotud kaupade või teenustega, mis konkureerivad lepingujärgsete kaupade või teenustega;
 - (b) kohustus piirub ruumide ja territooriumiga, kus ostja on lepingu kehtivuse ajal tegutsenud;

- (c) kohustus on tarnijalt ostjale edastatava oskusteabe kaitsmiseks vältimatu;
- (d) kohustuse kestus pärast kokkuleppe lõppemist piirdub ühe aastaga.

Lõike 1 punkt b ei piira võimalust kehtestada ajaliselt kindlaksmääramata piirangut sellise oskusteabe kasutamisele ja avalikustamisele, mis ei ole üldtuntud.

Artikkel 6

Määruse kohaldamata jätmine

Määruse nr 19/65/EMÜ artikli 1 punkti a kohaselt võib komisjon määrusega teatada, et kui samalaadsete vertikaalsete piirangute paralleelsed võrgustikud hõlmavad üle 50 % asjaomase turust, ei kohaldata käesolevat määrust vertikaalsete kokkulepete suhtes, mis sisaldavad kõnealuse turuga seotud konkreetseid piiranguid.

Artikkel 7

Turuosa künnise kohaldamine

Artiklis 3 sätestatud turuosa künnise kohaldamisel järgitakse järgmisi eeskirju:

- (a) tarnija turuosa arvutamise aluseks võetakse müügiväärtus turul ja ostja turuosa arvutamise aluseks võetakse ostuväärtus turul. Kui andmed müügi- või ostuväärtuse kohta turul ei ole kättesaadavad, võib asjaomase ettevõtja turuosa kindlaksmääramiseks kasutada hinnanguid, mis põhinevad muudel usaldusväärsetel turuandmetel, sealhulgas turu müügi- ja ostumahul;
- (b) turuosa arvutatakse eelneva kalendriaasta andmete põhjal;
- (c) tarnija turuosa sisaldab kõiki kaupu ja teenuseid, mida tarnitakse vertikaalselt integreeritud turustajatele müügi eesmärgil;
- (d) kui turuosa esialgu ei ületa 30 %, kuid tõuseb hiljem nimetatud piirist kõrgemale, kehtib artiklis 2 sätestatud erand kahe järjestikuse kalendriaasta jooksul pärast aastat, millal 30 % künnis esimest korda ületati;
- (e) artikli 1 lõike 2 teise lõigu punktis e osutatud ettevõtjatele kuuluv turuosa jagatakse võrdselt kõigi ettevõtjate vahel, kellel on artikli 1 lõike 2 teise lõigu punktis a loetletud õigused.

Artikkel 8

Käibe künnise kohaldamine

1. Selleks et arvutada aasta kogukäive artikli 2 lõike 2 tähenduses, liidetakse kokku vertikaalse kokkuleppe asjaomase osalise ja temaga seotud ettevõtjate eelmise majandusaasta kõigi kaupade ja teenuste käive, välja arvatud kõik maksud ja muud lõivud. Seejuures ei võeta arvesse vertikaalse kokkuleppe osalise ja temaga seotud ettevõtjate vahelisi või temaga seotud ettevõtjate omavahelisi tehinguid.

2. Artikli 2 erandi kohaldamine jätkub, kui kahe järjestikuse majandusaasta jooksul ei ületata aasta kogukäibe künnist rohkem kui 10 %.

*Artikkel 9***Ülemineku periood**

Aluslepingu artikli 101 lõikes 1 sätestatud keeldu ei kohaldata 1. juunist 2022 kuni 31. maini 2023 nende kokkulepete suhtes, mis on 31. mail 2022 juba jõustunud ja mis ei vasta käesolevas määruses sätestatud erandi tingimustele, kuid vastasid 31. mail 2022 määruses (EL) nr 330/2010 sätestatud erandi tingimustele.

*Artikkel 10***Kehtivusaeg**

Käesolev määrus jõustub 1. juunil 2022.

See kehtib kuni 31. maini 2034.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, ...

Komisjoni nimel
president

...
